

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 c
Helyben háshoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 c
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 c

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Majd minden nap a hétfő és
szombat utáni napok kivételévelHelyi kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2A szerkesztőség kérésre visszajelöl
vagy megdézserre nem vállalkozik.Hirdetések és hirdetések
kiadóhivatalos intéseindék

Egyes számok ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, július 13.

Elmegyek Atyámhoz.

Életemben a miénk volt.
Láng esze, melyet barát és ellenfél egyaránt bámult, magasztos nagy hite, mely végső akaratából is kiragyo, tudása, mely annyi kezedőbe öntött új bizalmat, állásának fénye, melynél kis provinciális városunk meglátszott az egész világ előtt, mind a miénk volt — Nagyváradé.

Gyermek korában elhagyta atyját és anyját, hogy kövesse Őt, ki igen nagy jutalma leszen az igaznak, papi hivatása vonzotta a szülei háztól.

Az Atyáé lett egész lelkével, Istené.

Es mikor válni készült a nagy lélek a gyenge testtől, szerető gyermek lett újra.

Életem két vezércsillaga, mit jubilaris nagy beszédében mutatott meg nekünk, Isten és szülei szeretete új ellenállhatlan fényvel ragyogott fel előtte, mint a betlehemi bölcsök előtt és hívták, kövess.

A lélek szólt, felmegyek Atyámhoz s Istené lett s a test sóhajtott: Leszálok atyámhoz . . . és oda viszik.

A becsületes szegény építő mester mellett fog nyugodni a bibornok fiu. Fejük felett a kereszt, a keresztben felírás: Itt nyugszik Schlauch Pál építő mester és Josst Katalin a szülők és mellettük dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök a fiu.

Ilyen demokráciája csak a kath. egyháznak van, csak a keresztnek.

Meghatva nézzük a robogó vonatot, mely a nagy lélek gyöngé földi sátorát viszi s lelkünk fájdalom, szívünk szeretete az el nem muló emlékezet szárnyán röpdül utána — elmegyünk atyánkhoz.

Soha sem lesz elhagyatva az ő sirja. Papjai, hivei és tisztelői lelke ott fog virrasztani mellette, atyánk, főpapunk — hazánk disze felett.

Euge serve bone et fidelis
intra in gaudium Domini tui.

A közönség a ravatalnál.

Már szombaton délután igen nagy sokaság tekintette meg a ravatalon nyugvó bibornokot; de a város közönségének nagyobb része tegnap, vasárnap búcsuzott el a fekkölt lelkü egyházfejedelem haló poraitól. Délelőtt és délután szakadatlanul nagy közönség hullámozott az elárvult püspöki székházhoz vezető utcákon.

A kapu bejáratnál a katonai diszörség és a nagyszámu rendörök alig tudták fenntartani

a rendet, amely azonban, a nagy tolongás dacára sem lett megzavarva.

Reggeltől estig tizezernél többen nézték meg a ravatalt, a melynél egyházi férfiak és irgalmas nővérek, továbbá a közönség soraiból sokan, állandóan imádkoztak.

Este 7 órakor zárták el a halottas szobát a közönség előtt.

Az érsek és államtitkár érkezése.

A temetésre már a délutáni vonatokkal érkeztek egyes méltóságok.

A budapesti személyvonattal jött *Meszlenyi Gyula* szatmári püspök, *Hámon* oldalkanonok kíséretében, míg pár percczel később a kolozsvári gyorsvonaton érkezett meg gróf *Mayláth* Gusztáv erdélyi püspök, *Gergely* Ignác kanonokkal.

Az este 7 óra előtt érkező budapesti gyorsvonaton jöttek *Császka* György kalocsai érsek, továbbá a kultuszminiszter képviseletében *Zsilinszky* államtitkár.

Már hat órakor nagy közönség lepte el a pályaudvart és környékét.

Az érkező magas vendégek fogadtatására megjelentek a perronon:

Vinkler József püspök, *Radnay* Farkas felsz. püspök, *Argalács* Márk jászóvári perjel, *Széchenyi* Jenő, *Fetser* Antal, *Grócz* Béla, *Steinberger* Ferenc, *Gergely* Ignác (Gyulafehérvár) és *Nyes* Mózes kanonokok, *Dencs* János és *Nogely* István tb. kanonokok, továbbá *Rimler* Károly polgármester, *Margalits* Ede (Budapest), *Schlauch* Nándor, dr. *Boyóky* Alajos, *Géczy* Lajos, *Gerő* Ármin főkapitány, dr. *Hoványi* Gyula, *Novotny* Alfonz, dr. *Vucskics* Gyula, *Lencsés* János, *Wolafka* Nándor (Debreczen), *Rézmann* Márton, dr. *Wimmer* Julián, dr. *Mayer* László, *Szemes* Imre, *Lindenberger* János, *Mándoky* Sándor, *Andrássy* Péter, *Halász* Gyula, *Mura* Fülöp, *Makay* József, *Besser* Hugó, *Nyáry* Ignác és *Molnár* Dezső (Debreczen), *Kampell* József, *Brém* Lőrincz stb.

Mikor a gyorsvonat a metropolitával az állomás közelébe ért, megkondultak a székesegyház harangjai s az óriási közönség feszült figyelemmel, csendben várta a vonatot, amely csakhamar begördült a pályaház elé.

Az egyik első osztályú kocsiából csakhamar kiszállott *Radnay* Farkas felsz. püspök, *Palotay* László pápai praelatus és *Bunyitay* Vince kanonok, akik B rettyó-Ujfaluig az érsek elé utaztak.

Ugyancsak egy első osztályú kupéból szállott ki *Zsilinszky* államtitkár.

Az érseket *Vinkler* József püspök fogadta, míg *Zsilinszky* államtitkárt *Rimler* Károly polgármester.

A metropolita szelid, jóságos arca, megnyerő modora a közönséget egészen lebilincselte. A bemutatások után bevonultak a méltóságok az egyes kanonokoknál kijelölt lakásokra.

Az első kocsiában *Császka* György érsek metropolita mellett *Vinkler* József v. püspök foglaltak helyet.

Az egyházfejedelem az uton, ahol a kocsi elvonult, az őt tiszteletteljesen üdvözölő óriási közönségre áldását osztotta.

A második kocsiában *Zsilinszky* államtitkár ült, *Bunyitay* Vince kanonokkal; a harmadik kocsiában pedig *Kohl* Medárd cz. püspök, a hercegrímás képviselője *Steinberger* Ferenc kanonokkal foglaltak helyet.

Ezeken kívül még hosszú kocsisor vitte a magas vendégeket.

Ugyanezen vonaton érkeztek *Fraknói* Vilmos és *Kohl* Medárd cz. püspökön kívül dr. *Várady* Arpád cz. püspök, kultuszminiszteri osztálytanácsos, továbbá báró *Nyáry* főrendiházi tagok.

Az éjjel érkezett gróf *Zichy* Géza, míg báró *Gerliczy* Ferenc már tegnap Nagyváradra jött s a katolikus kör tagjait személyesen vezeti a temetéshez.

Tisztelgés az érseknél.

Amint *Császka* György érsek-metropolita a nagypréposti lakáson levő szállásra megérkezett, *Vinkler* József v. püspök vezetése alatt a káptalan és papság tisztelgett nála.

Megjelentek a tisztelgésen *Belopotoczy* Kálmán, *Radnay* Farkas, *Fraknói* Vilmos püspökök, *Andrássy* János, *Palotay* László praelatusok, *Fetser* Antal, *Bunyitay* Vince, *Grócz* Béla, dr. *Steinberger* Ferenc, *Gergely* Ignác kanonokok, *Dencs* János és *Nogely* István tb. kanonokok, *Argalács* Márk perjel, *Novotny* Alfonz igazgató, *Zelinka* János, dr. *Vucskics* Gyula plebánosok. Dr. *Szemethy* Géza, *Mayer* Antal és *Brém* Lőrincz udvari papok, *Molnár* Dezső, *Nyáry* Ignác, *Melan* István *Kampell* József stb.

Vinkler püspök a megindulástól elfojtott hangon üdvözölte az érsek-metropolitát. A káptalan és a papság nevében megköszönte neki, hogy kérésüket megelőzve, hosszú utat, fáradságot nem kímélve eljött megadni a végítességet az Urban elhunyt bibornoknak, a szeretett főpásztornak, a kiváló főpapnak és hazafiának, kiről részvét sürgönyében maga az apostoli király mondja, hogy benne pótolhatatlan sokat vesztett az egyház, nemzet, haza, tudomány, művészet és emberiség, maga a király mondja, hogy benne bölcs tanácsadóját, odaadás-teljes őszintén kedvelt hívét vesztette, kinek emlékét mindig kegyelettel fogja őrizni. Annál nagyobb kegyelettel őrizzük áldott emlékét mi, kiket a veszteség legközelebből érint.

Köszönjük Excellentiádnak, hogy eljött vizsgálni minket mélységes gyászunkban. Fogadja Excellentiád őszinte hálánkat és hódolatlankat.

Császka György érsek-metropolita mélyen meghatva fogadta a hódolatlant. Ő — ugymond — nemcsak mint érsek-metropolita jött teljesíteni a Pontificale által előírt szomorú kötelességét, hanem mint boldogult bibornoknak őszinte tisztelője, kit az elhunyt kiváló egyházfejedelem kegyes barátságával tisztelt meg.

Majd *Vinkler* püspök bemutatta az érseknek a tisztelőket, kiket ő Excellentiája kegyes megszólításával tüntetett ki.

Az érsek a ravatalnál.

A tisztelgések után az érsek-metropolita rövid pihenőt tartott, azután meglátogatta a püspökkel a ravatalt.

Mély megindultsággal, buzgó imát rebegett a koporsó előtti imaszámolyon.

Zsilinszky államtitkár s a többi este érkezett vendégek szintén meglátogatták utolsó bucsuképen a ravatalt.

Este 8 órakor a masszív érzekoporsót beöltözték, az előírt módon.

A király képviselője a temetésen.

Apponyi Lajos gróf udvarnagy, kit a király a temetésen való képviseletével bizott meg, a következő táviratot intézte a káptalanhoz:

Főtisztelendő székeskáptalannak
Nagyvárad.

Nagybecsü sürgönyük vétele után, melyben közölni méltóztatik, hogy a főszertartás Nagyváradon holnap 9 órakor reggel lesz, van szerencsém értesíteni, hogy 9 óra 15 perczkor este indulok Budapestről és reggel 2 óra 11 perczkor érkezem Nagyváradra, hol szalonkocsimban maradok reggeli 8 óráig, mikorra kérem kocsit pályaudvarra, hogy onnan a püspöki palotába hajtván, részt vehessek a beszertelésen és a requiemen a székesegyházban a legfelsőbb képviseletben. — Temesvárra nem megyek.

Apponyi,

magyarországi udvarnagy.

A király képviselője az éjjel, a kijelölt időben megérkezett s az éjjelt a szalonkocsiban töltötte.

Ma reggel 8 órakor Fetser Antal kanonok és Schlauch Nándor jószágkormányzó fogadják az állomáson s a püspöki székházban levő szállására hajtának.

Az igazságügyminiszter megérkezése.

A bibornok temetésére Flósz Sándor igazságügyminiszter az éjjel megérkezett Nagyváradra. Reggelig azonban a hálókocsiban maradt s reggel 8 órakor megy a bibornoki palotába. Érkezéséről tegnap este a miniszteriumból a következő sürgöny érkezett a nagypréposthoz:

Méltóságodhoz vagyok bátor jeleníteni a főkáptalannak, hogy Flósz Sándor igazságügyminiszter ur a kormány nevében a temetésen részt vesz. A hálókocsiból reggel 8 órakor száll ki.

Nemes,
segédtitkár.

Rendelkezések a temetésre.

A temetési menet alatt a város összes latin és görög szertartású katolikus templomainak harangjai zúgnak.

Nyolcz órakor az egész templomot a rendezőség kiüresíti.

A papság a székesegyházban öltözik és pár perczel kilencz óra előtt indul körmenetileg a püspöki palotába, ahol a pontifikáló érsek előtt körmenetileg megy le a kapu alatt levő ravatalhoz.

A beszertelés a püspöki palota kapuja alatt lesz és pontban 9 órakor kezdődik.

A kapu alá csak a papság, a rokonság és a küldöttségek léphetnek be. Utóbbiak közül a számos tagból álló küldöttségek kéretnek, hogy a helyszüke miatt csak néhány ember lépjen be és a rendező irányítását figyelembe venni sziveskedjenek.

A temetésen való részvételre bejelentett küldöttségek sorrendje a következő:

Kath. Legény-egylet zászlóval.
Neolog izr. hitközség.
Biharmegyei nőegylet.
Kerületi betegsegélyző pénztár.
Szilágysomlyó város küldöttsége.
Munkás betegsegélyző egylet fáklyákkal (12 fáklya.)

Gergely Ignác, kanonok az erdélyi káptalan képviseletében.

Kun László, kanonok a esanádi káptalan képviseletében.

Gróf Csekonics és Argai a Vörös Kereszt-egylet képviseletében.

Margalits Ede, az Országos Pázmány-egylet képviseletében.

A debreczeni róm. kath. hitközség és iskolaszék.

A magyar kegyes tanítórend.

A debreczeni róm. kath. főgymnázium.

Biharvármegye.

Nagyvárad város.

Nagyvárad róm. kath. kör.

Kath. körök orsz. szövetsége.

Budapesti kath. kör.

Gyula város.

Gyulai rk. hitközség.

Magyar főrendiház (képv. gr. Wenkheim Frigyes és Dénes, továbbá báró Nyárai.)

Uj-Arad város.

Kir. Ferencz József int. és kir. kath. egyetemi főgimn. (képviselet Demeczky Mihály kir. kormányzó.)

Szamosújvári káptalan két tagja.

A beszertelés végén a székesegyházban vezető körmenetet a papság nyitja meg a kereszttel, úgy hogy az érsek után hozzák a koporsót.

A püspöki palotából a székesegyházig s a székesegyházról a külső rácsos vaskapuig, vagyis a székesegyház udvarán a koporsót a papság, uradalmi tiszték stb. kézen viszik.

A székesegyházban a szentélytől a hajót elválasztó korlátig, nemkülönben az egész első két padszakasz, s hajóban és a kupola alatti tér fenn van tartva, hogy ezen helyeken csupán a rendezők intézkedése szerint szabad helyet foglalni.

A templom közepén a fő ajtóig vezető ut szabadon tartandó.

A fentartott helyek csupán a rendezőség irányítása szerint foglalhatók el.

Ő Felsége képviselőjének helye a szentélyben van, mögötte a kormány, miniszter képviselői és egynehány legmagasabb méltóság foglalnak helyet, valamint az epistola oldalán levő egy padban is.

A templomban a gyászmise alatt az összes mellékoltárokon is szent misék lesznek a boldogult lelkiüdvéért.

A requiem után az érseken kívül még négy püspök adja az ünnepélyes absolutiot a kupola alatt felállított ravatal körül.

Ennek végeztével megindul a menet a vasuti állomáshoz, hol a koporsónak ismételt beszertelése után a gyászszertartásnak vége van. A koporsót a temetkezési intézet emberei viszik a pályaudva-

ron a vasuti kocsihoz, hova sem a papság, sem a közönségből senki nem mehet.

A holttestet d. u. fél 3 órakor külön vonat viszi Temesvárra, mely vonat viszi a Temesvárra utazó gyászoló közönséget is E különvonat este 9 óra tájt érkezik Temesvárra.

A kik a küldöttségekből a különvonaton Temesvárra el akarják kísérni a bibornok földi maradványait, úgy azok ma délelőtt fél 12-től 1-ig jelentkezzenek a Papnevelő intézetben Makkay József székesegyházi karkáplánál. A különvonatra csakis a jelentkezők és igazolvánnyal ellátottak szállhatnak fel. — Odautazásra I. osztályu jegy 16 kor. 20 fill. II. osztályu 10 kor. 80 fill.

A részvét.

Tegnap még mindig özönével érkeztek a részvételtáviratok az országból és külföldről s személyesen is sokan kondoleáltak.

Helyszüke miatt az újabb táviratokat holnap hozzuk; ezuttal csupán a következőket közöljük:

Főtisztelendő székeskáptalan Nagyvárad. Fogadja a főtisztelendő káptalan ő eminenciája Schlauch bibornok-püspök eléggé nem fájlalható elhunya alkalmából legőszintébb részvételemet.
Gróf Goluchowski, miniszter.

Kérem méltóságodat, fogadja és közelje a főtisztelendő káptalannal ő emiaenciája gyászos elhunya felett érzett legmélyebb sajnálatomat.
Lukacs, pénzügyminiszter.

Mélyen elsomorodva, igaz részvétellel van
Láng Lajos.

Az egyházunkat és hazánkat ért nagy veszteség teljes átérzésében mély bánatomnak adok kifejezést biboros-püspökünk elhunya fölött.
Apponyi Albert.

Megdöbbenéssel és fájdalommal értesültem azon nagy csapásról, mely a nagynevű püspöknek elhunytával az egyházat, a hazát, a megyét és papságot érte. Papságommal együtt a legőszintébben részt veszek ezen fájdalmas veszteségben. Kérem, fogadják azt tőlünk mint testvéri szeretetünk megnyilatkozását. Orvosi parancs folytán ide vagyok rövid időre kötve és így nagy sajnálatomra temetésén nem vehetek részt, de lélekben és imával ott leszek testvéri szeretettel.
Bubics, püspök.

Fogadja a főtisztelendő káptalan és az elárvult egyházmegye nagynevű biboros főpásztoruk elhunya felett érzett mély részvételemet.
Szmrecsányi, püspök.

Mélyen megrendülve külföldön értesülök nagyemlékű főpásztorunk váratlan elhunytáról, gyászukban legbensőbbben osztozom.

Fehér Ipoly.

Méltóságodnak és egész főtisztelendő székeskáptalannak nagyérdemű biboros-püspökük halála alkalmából legőszintébb részvétét fejezi ki.
Gróf Széchen Miklós és neje.

A nagynevű püspök-bibornok elhunya feletti őszinte mély fájdalmának ad kifejezést.
Gróf Csáky Albin.

Fogadja legőszintébb részvételem kifejezését azon pótolhatatlan veszteség fölött, mely az egyházmegyét ő eminenciája halálával érte.
Lovetto.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.